

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра культурології

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

підготовки бакалавра

спеціальності 034 Культурологія

освітньо-професійної програми «Культурологія»

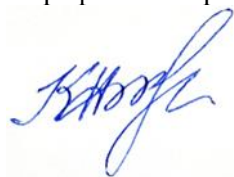
Луцьк – 2022

Силабус навчальної дисципліни «Управління закладами культури і мистецтв» підготовки бакалавра культурології (перший освітній рівень), галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 034 Культурологія, за освітньо-професійною програмою «Культурологія»

Розробник: Шостак В. М. , доцент кафедри культурології, доцент, кандидат історичних наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Столярчук Н. М.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри культурології

протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

Столярчук Н. М.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 034 Культурологія Освітньо-професійна програма: Культурологія Освітній рівень: Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Нормативна
Кількість годин/ кредитів 120/4		Рік навчання – 2 курс
		Семестр - 4 семестр
		Лекції – 24 год.
		Практичні (семінарські) – 26 год.
		Консультації – 10 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота - 60 год.
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: **Шостак Віктор Михайлович**

Науковий ступінь: **кандидат історичних наук**

Вчене звання: **доцент**

Посада: **доцент кафедри культурології**

Контактна інформація: моб. тел. 0634438749, ел. адреса: shostakvictor4@gmail.com

Дні занять: вересень-грудень 2023

Розклад занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Освітній компонент „Управління закладами культури і мистецтв” є нормативною навчальною дисципліною в ОПП Культурологія для студентів спеціальності „Культурологія” першого бакалаврського рівня вищої освіти. Він передбачає вивчення особливостей управління закладами культури і мистецтв в нових умовах розвитку України та світу. В цьому контексті розглядаються основні закони і нормативні документи, що регулюють розвиток культурно-мистецького життя України. Вивчається система управління, її пріоритети, компетенції та аналізується досвід інноваційних форм управління закладами культури і мистецтв.

Зміст дисципліни. Предмет, визначення поняття та інструментів управління закладами культури і мистецтв на рівнях концептуально-теоретичного осмислення та інституційно-практичного втілення. Досвід регулювання культурної сфери вивчається в історичній динаміці та в контексті сучасних геополітичних викликів і цивілізаційних умов розвитку України і світу. Перший змістовий модуль передбачає вивчення теоретичних основ, складників і механізмів

культурної політики. На наступному етапі студенти вивчають історію та досвід реалізації культурних політик в країнах Європи та США. Третій змістовий модуль висвітлює культурні інституції і принципи регулювання культурної сфери в сучасній Україні. Моделі управління культурою в сучасному місті та соціо-природному середовищі територіальних громад є предметом вивчення в контексті четвертого модуля.

2. **Пререквізити.** Вивчення запланованих тем передбачає використання студентами знань, які вони отримали під час вивчення культури України та регіональних культур світу, теорії і методики культурно-дозвілєвої діяльності, основ моралі і моральності, інших дисциплін і практик, передбачених навчальним планом.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Управління закладами культури і мистецтв” є ознайомити студентів з основними принципами та формами управління закладами культури. Дати уявлення про роль держави, місцевого самоврядування і громадянського суспільства у забезпеченні життєдіяльності закладів культурної сфери. Передбачається вивчення практичного досвіду кращих керівників галузі, їх знань та вмінь під час зустрічей в закладах культури міста Луцька.

В ході вивчення запланованих тем студенти набувають достатнього рівня теоретичного осмислення механізмів регулювання культурного життя України та бачать динаміку розвитку конкретної галузі і її установ. Головне завдання — навчити студента застосовувати ефективні форми роботи та оптимальну систему менеджменту, аналізу, модернізації конкретного закладу. Пріоритетом є засвоєння світових стандартів якісного управління, вивчення діяльності вітчизняних установ культури та поєднання на практиці інноваційних форм і успішного традиційного регулювання культурно-мистецької сфери України.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми перед студентами ставляться завдання знати :

- закони України, нормативно-правові документи міністерств і відомств в галузі культури;
- систему державного управління, завдання і компетенції Міністерства культури та органів місцевого самоврядування;
- інноваційні форми, систему управління і розвитку закладів культури і мистецтв;
- основні принципи філософії управління якістю та модель ефективного навчально-мистецького закладу;
- традиції і найновіший досвід організації діяльності культурних установ України, Волині і м. Луцька зокрема.

Майбутні бакалаври повинні вміти :

- аналізувати ефективні і негативні сторони правового регулювання культурного простору та його інституцій;
- визначати пріоритети і головні напрямки управління галузями та конкретними закладами культури;
- організовувати роботу конкретного культурно-мистецького колективу;
- забезпечити кадрову, фінансову, господарську стабільність і перспективу розвитку культурної установи;
- розуміти специфіку діяльності різних закладів та клубів, відповідно визначати оптимальні форми роботи і планування;
- вибирати найбільш ефективні методики стимулювання, контролю і підтримки того чи іншого закладу.

4.Результати навчання і компетентності

За час вивчення запланованих тем студент повинен здобути наступні загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 6. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями

ЗК 7. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

За час вивчення навчальної дисципліни студент також повинен здобути наступні фахові компетентності:

ФК 2. Здатність до оцінювання та аналізу інформації у процесі реалізації професійної діяльності.

ФК 3. Здатність виявляти культурні потреби суспільства та його окремих груп та визначати шляхи їх задоволення, забезпечувати культурні права і свободи людини.

ФК 5. Здатність до ефективної взаємодії з представниками інших професій, а також до залучення до розв'язання проблем культури представників громадськості.

ФК 7. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати й моделювати культурний розвиток різних культурних регіонів, художньої та візуальної культури.

ФК 9. Здатність до розв'язання актуальних проблем культури з урахуванням особливостей міжкультурної комунікації та ширшого контексту відповідних проблем.

ФК14. Здатність професійно визначати стратегічні напрямки та пріоритети культурної політики Волині, Луцька, їхні креативні та проектні ресурси з урахуванням регіональної специфіки та перспектив культурного розвитку та соціальної ефективності.

Передбачається досягнення наступних результатів навчання.

ПРН 1. Розуміти специфіку та особливості реалізації культурних ідей, образів, та смислів, а також критично оцінювати можливості їхньої інтерпретації для розв'язання суспільно-значимих проблем.

ПРН 3. Аналізувати культурні права та свободи людини, форми та механізми їхньої ідентифікації, інкультурації, культурної адаптації з врахуванням регіональної специфіки.

ПРН 10. Мати навички організації та керівництва професійним розвитком осіб та груп у галузі культури.

ПРН 11. Розуміти і застосовувати для розв'язання складних задач і проблем культурології методи та засоби стратегічного планування, прогнозування, моделювання культурних політик.

ПРН 12. Здійснювати експертну оцінку культурних творів, послуг та благ, культурних практик, культурно-мистецьких та дозвіллевих проектів.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек	Практ. (Семін.)	Консультації	Сам. роб.	Форма контролю.Бали
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Нормативно-правові основи діяльності закладів культури.						
Тема 1. Законодавство про культуру: мета, пріоритети, напрями.	12	2	2	2	8	2
Тема 2. Нормативно-правові акти Кабінету міністрів України в умовах російсько-української війни.	12	4	3	1	8	1
Тема 3. Управління та регулювання культурного простору України.	12	2	4	1	8	1
Тема 4. Інновації та менеджмент культурно-мистецької сфери.	12	2	3	1	6	1
МКР за змістовий модуль 1.						
Разом за змістовий модуль 1	48	10	12	5	30	50
Змістовий модуль 2. Заклади культури і мистецтв в сучасних умовах розвитку України та світу.						
Тема 5. Моделювання діяльності парків культури і відпочинку: досвід і перспективи.	12	2	3	1	5	1
Тема 6. Базова мережа закладів культури.	12	2	3	1	5	1
Тема 7. Бібліотека і музей як осередки культури.	12	2	3	1	5	1
Тема 8. Модернізація клубних закладів та перспективи розвитку клубів в Україні.	12	2	3	1	5	2
Тема 9. Пріоритети та особливості управлінської культури в умовах російської агресії..	12	4	3	1	5	1
Тема 10. Система ефективного управління культурно-мистецьким закладом.	12	2	3		5	1
Модульна контрольна робота 2						
Разом за змістовий модуль 2	72	14	14	5	30	50
Разом	120	24	26	10	60	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ІНДЗ – індивідуальне завдання, РМГ – робота в малих групах, МКР– модульна контрольна робота, Р – реферат, або ж аналітичне есе. РНП – реферування наукових публікацій за темою.

6.Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Засади державної політики у сфері культури.	2
2	«Основи законодавства України про культуру»: досвід реалізації та необхідні зміни.	2
3	Права та обов'язки громадян у сфері культури.	2
4	Інновації та менеджмент культурно-мистецької сфери в Україні.	3
5	Пошук нових організаційно-економічних моделей культурно-дозвілєвої діяльності.	3
6	Моделювання діяльності парків культури і відпочинку: досвід і перспективи.	3
7	Досвід діяльності та управління музеїв державної та комунальної власності.	3
8	Інноваційні форми роботи музейних комплексів і історико-культурних заповідників Волинського краю.	3
9	Модернізація клубних закладів та перспективи розвитку клубів в Україні.	3
10	Вплив національної культури на формування моделі управління.	3
11	Система ефективного управління культурно-мистецьким закладом.	3
12	Процес управління як втілення культури.	3
13	Закон України “Про культуру” як основа для управління закладами культури і мистецтв.	3
14	Система управління культурою в Україні.	3
15	Органи місцевого самоврядування і культура.	3
16	Заклади культури і мистецтва в сучасних умовах соціо-культурного розвитку України.	3
17	Система управління і складові якості закладів культури і мистецтв.	3
18	Народний дім “Просвіта”: досвід створення, розвитку та управління.	3
19	Міжнародний фестиваль “Поліське літо з фольклором”: історія, сьогодення, перспективи.	3
20	Волинський державний Центр естетичного виховання учнів загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів в умовах нових викликів і перспектив.	3
21	Досвід і здобутки народних художніх колективів Волині.	3
	Разом	60

IV. Політика оцінювання

Процес навчання є творчим, відкритим до дискусії та обговорення запропонованих тем. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо аспірант був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні

питання та завдання самостійно та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- ✓ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- ✓ дотримання норм законодавства про авторське право;
- ✓ надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- ✓ контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- ✓ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- ✓ дотримання норм законодавства про авторське право;
- ✓ надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Терміни і умови перескладання визначаються деканатом відповідно до рекомендацій навчального відділу, вони можуть корегуватися викладачем за попередньою домовленістю з аспірантом в залежності від ситуації і конкретних обставин.

V. Підсумковий контроль

Залікове оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені цим силабусом.

Підсумковий іспит проводиться в формі співбесіди відповідно до питань екзаменаційного білету. На іспит виносяться основні питання, типові та комплексні завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач в контексті управління закладами культури і мистецтв..

Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.

Перелік екзаменаційних питань до курсу «Управління закладами культури і мистецтв»:

1. Основні терміни, сфери регулювання та засади державної політики у сфері культури.
2. Права, свободи та обов'язки у сфері культури.
3. Визначення діяльності: види, суб'єкти, культурний простір, особливості функціонування закладів культури.
4. Базова мережа закладів культури.
5. Фінансування, господарська діяльність та гарантії працівників у сфері культури.
6. Участь громадськості та міжнародні культурні зв'язки.
7. Закони України, які регулюють відносини у сфері культури.
8. Постанови Кабінету Міністрів України в контексті управління закладами культури і мистецтв.
9. Укази Президента України і Постанови Верховної Ради України в галузі культури.
10. Накази та розпорядження центральних та місцевих органів влади.
11. Система державних органів управління культурою.

12. Основні завдання, пріоритети і компетенції Міністерства культури України.
13. Органи місцевого самоврядування і культура.
14. Правове регулювання діяльності закладів культури.
15. Показники розвитку закладів культури.
16. Інноваційні форми роботи в клубних установах.
17. Фінансове становище закладів культури і мистецтв.
18. Система менеджменту культурно-мистецької сфери.
19. Бібліотека як осередок культури: досвід управління і розвитку.
20. Організація життєдіяльності музеїв і театрів.
21. Сільські клубні заклади культури: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку.
22. Модернізація управління закладами культури в сучасних умовах.
23. Постулати управління якістю в трактуванні Е. Демінга.
24. Основні принципи філософії управління.
25. Базові принципи міжнародних стандартів менеджменту якості: використання в закладах культури.
26. Модель ефективного навчально-мистецького закладу.
27. Етапи становлення Будинку культури у вашому населеному пункті.
28. Танцювальні колективи народного дому “Просвіта”: досвід управління і творчих пошуків.
29. Музично-хорове мистецтво в контексті організації та культурної політики в м. Луцьку.
30. Міжнародний фестиваль “Поліське літо з фольклором”: історія, сьогодення, перспективи.
31. Структура та управління Центру естетичного виховання.
32. Зразкові художні колективи: успіх через новий менеджмент.
33. Досвід і здобутки народних художніх колективів Волині.
34. Нормативно-правова база діяльності закладів культури і мистецтв Волині.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Закони України:

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996.

2. Закон України “Основи законодавства України про культуру” від 14.02.1992 р. № 2117-XII.
3. Закон УРСР “Про мови в Українській РСР” від 28.10.1989 р. № 8312-XI.
4. Закон України “Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин” від 15.05.2003 р. № 802-IV.
5. Закон України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” від 24.12.1993 р. № 3814-XII.
6. Закон України “Про бібліотеки і бібліотечну справу” від 27.01.1995 р. № 32/95-ВР.
7. Закон України “Про музеї та музейну справу” від 29.06.1995 р. № 249/95-ВР.
8. Закон України “Про охорону культурної спадщини” від 08.06.2000 р. № 1805-III.
9. Закон України “Про професійних творчих працівників та творчі спілки” від 07.10.1997 р. № 554/97-ВР.
10. Закон України “Про народні художні промисли” від 21.06.2001 р. № 2547-III.
11. Закон України “Про органи самоорганізації населення” від 11.07.2001 р. № 2625-III.
12. Закон України “Про охорону археологічної спадщини” від 18.03.2004 р. № 1626-IV.
13. Закон України “Про театри і театральну справу” від 31.05.2005 р. № 2605-IV.
14. Закон України “Про благодійництво та благодійні організації” від 16.09.1997 р. № 531/97-ВР.
15. Закон України “Про туризм” від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР.
16. Закон України “Про курорти” від 05.10.2000 р. № 2026-III.
17. Закон України “Про забезпечення рівних прав таможливостей жінок і чоловіків” від 08.09.2005 р. № 2866-IV.
18. Закон України “Про гастрольні заходи в Україні” від 10.07.2003 № 1115-IV.
19. Закон України “Про культуру” від 14.12.2010 р. № 2778-VI.
20. Закон України “Про ратифікацію Конвенції про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження” від 20.01.2010 р. № 1811-VI.
21. Закон України “Про перелік пам'яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації” від 23.09.2008 № 574-VI.
22. Закон України “Про приєднання України до Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини” від 06.03.2008 № 132-VI.
23. Закон України “Про ратифікацію Конвенції про охорону підводної культурної спадщини” від 20.09.2006 № 164-V.
24. Закон України “Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей” від 21.09.1999 р. № 1068-XIV.
25. Закон України “Про захист суспільної моралі” від 20.11.2003 р. № 1296-IV.

Нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України

26. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.11.1998 р. № 1775 “Про нормативи забезпечення населення клубними закладами”.
27. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2006 р. № 1834 “Про затвердження Державної програми з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві на період до 2010 року”.
28. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 р. № 1096 “Про встановлення розміру доплати за окремі види педагогічної діяльності”.
29. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2009 р. № 1073 “Про підвищення заробітної плати працівникам бібліотек”.

30. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.12.2010 р. № 1255 “Про затвердження Положення про проекти із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку (національні проекти)”.
31. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.12.2010 р. № 1256 “Про затвердження переліку проектів із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку (національні проекти)”.
32. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.01.2009 р. № 21 “Про затвердження критерію, за яким оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) щодо об’єктів культурної спадщини”.
33. Постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2009 р. № 928 “Про занесення об’єктів культурної спадщини національного значення до Державного реєстру нерухомих пам’яток України”.
34. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.11.2006 р. № 384-V “Про посилення охоронних заходів щодо збереження культурних цінностей”.
35. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.07.2006 р. № 980 “Про порядок виплати доплати за вислугу років, грошової винагороди за сумлінну працю та зразкове виконання трудових обов’язків, надання матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань професійним творчим працівникам театрів державної та комунальної форми власності”.
36. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.02.2006 р. № 208 “Про затвердження переліку посад професійних творчих працівників театрів та посад (спеціальностей) працівників інших специфічних театральних професій”.
37. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2010 р. № 840 “Про виплату працівникам державних і комунальних клубних закладів допомоги для оздоровлення та матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань”.
38. Постанова Кабінету Міністрів України від 22.01.2005 р. № 82 “Про реалізацію окремих положень частини другої статті 28 Закону України “Про музеї та музейну справу”.
39. Розпорядження Кабінету Міністрів України 12.05.2004 р. № 298-р “Про затвердження заходів щодо державної підтримки розвитку молодіжного та дитячого туризму”.
40. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.01.2004 р. № 35 “Про затвердження Порядку організації та проведення гастрольних заходів”.
41. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.01.2004 р. № 34 “Про перелік та граничні обсяги витрат, пов’язаних виключно з організацією та проведенням благодійного гастрольного заходу”.
42. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.05.1997 р. № 510 “Про мінімальні соціальні нормативи забезпечення населення публічними бібліотеками в Україні”.
43. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.1997 р. № 260 “Про встановлення розміру плати за навчання у державних школах естетичного виховання дітей”.
45. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2011 р. № 373 “Про встановлення надбавки педагогічним працівникам в розмірі 20 відсотків посадового окладу (ставки заробітної плати) педагогічним працівникам дошкільних, позашкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів, вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації, інших установ і закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери”.
46. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.12.2011 р. № 1271 “Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами культури, заснованими на державній та комунальній формі власності”.

Інші нормативно-правові акти

47. Методичні рекомендації з питань порядку формування штатів загальноосвітніх навчально-

виховних закладів, розроблених Міністерством освіти і науки України (листи МОН від 19.06.2001 №1/9-234 та від 10.08.2001 № 1/9-282).

48. Наказ Міністерства культури і мистецтв України, Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України № 732/306/152 від 21.12.1999 р. “Про затвердження порядку надання платних послуг закладами культури і мистецтв”.
49. Наказ Міністерства культури і туризму України від 18.10.2005 р. № 745 “Про впорядкування умов оплати праці працівників культури на основі Єдиної тарифної сітки”.
50. Наказ Міністерства культури і туризму України від 28.04.2007 р. № 250/0/17-07 “Про Порядок затвердження штатних розписів закладів, установ, організацій, що фінансуються з державного бюджету та відносяться до сфери управління Міністерства культури і туризму України”.
51. Наказ Міністерства культури і туризму України від 23.05.2007 р. № 55 “Про затвердження Примірного положення про клубний заклад”.
52. Наказ Міністерства культури і туризму України від 16.07.2007 р. № 44 “Про затвердження Положення про проведення атестації працівників підприємств, установ, організацій та закладів галузі культури.
53. Указ Президента України від 21.09.2001 № 252/2001-рп “Про заходи щодо підтримки діяльності національно-культурних товариств”.

Основні джерела літератури

1. Бабенко Н. Б. Педагогічні умови організації сімейного дозвілля в сільських клубних закладах: автореф. дис. канд. пед. Наук: 13.00.06 / Н. Б. Бабенко. - К.: КНУКіМ, 2004. - 20 с.
2. Гаєвський Б. А., Ребкало В. А. Культура державного управління: організаційний аспект: Монографія / Б. А. Гаєвський. В. А. Ребкало. - К.: Вид-во УАДУ, 1998. - 144 с.
3. Гриценко О. А. Клуб / О. А. Гриценко // Нариси української популярної культури / За ред. О. Гриценка. - К.: УЦКД, 1998. - С. 245-259.
4. Гриценко О. А. Культура і влада. Теорія і практика культурної політики в сучасному світі / О. Гриценко. - К.: УЦКД, 2000. - 228 с.
5. Глазунова Н. И. Государственное управление: Учебник для вузов / Н. И. Глазунова. - М.: Муниципальный мир, 2004. - 456 с.
6. Грига І. Культурні передумови виникнення соціальної роботи в Україні / І. Грига // Соціальна політика і соціальна робота. - 1997 - № 2-3. - С. 95-106.
7. Державний службовець в Україні (пошук моделі) / [Нижник Н. Р., Цветков В. В., Леліков Г. І. та ін.]. - К.: Ін Юре, 1998. - 272 с.
8. Дукачева Л. В. Планирование клубных мероприятий: выявление досуговых предпочтений на основе социологических опросов / Л. В. Дукачева // Справочник руководителя учреждений культуры. - 2003. - № 7. - С. 79-86.
9. Інноваційні заклади культури клубного типу в Україні. Досвід. Проблеми. Перспективи / [підготувала А. Ф. Мироненко]. - К.: УЦКД, 1998. - 26 с.
10. Карлова В. В. Державне управління культурною сферою: регіональний рівень // Державне управління та місцеве самоврядування: Зб. наук пр. УАДУ / За заг. ред. Г. І. Мостового. - Х.: Харків. філ. УАДУ. 2001. - Вип. 2. - С. 77-80.
11. Карлова В. Державна культурна політика: поняття, сутність та зміст у контексті сучасних підходів // Зб. наук пр. УАДУ / За заг. Ред. В. І. Лугового, В.М. Князева. - К.: Вид-во УАДУ, 2001. - Вип. 2. - С. 256-262.
12. Карпухин О. И. Управление процессами формирования культурной политики государства / О. И. Карпухин // Социально-гуманитарные знания. - 1999. - № 4. - С. 60-73.

13. Ключко Ю. Розвиток соціально-культурної сфери України в умовах ринкових відносин: пошук нових моделей / Ю. Ключко // Диференційне забезпечення керівництва. - 2006. - № 4409. - С. 1-27.
14. Кнорринг В. И. Основы искусства управления: Учебное пособие / В. И. Кнорринг. - М.: Дело. 2003. - 328 с.
15. Коваль Л. В. Адміністративне право України: Курс лекцій / Л. В. Коваль. - К., 1998.
16. Концепція державної політики в галузі культури на 2005-2007 роки // Голос України. - 2005. - 2 квітня. - С. 8-9.
17. Кравченко П. А. Вітчизняний культурно-історичний досвід у системі сучасного державотворення (Соціально-філософські аспекти) / П. А. Кравченко. - К.: Генеза, 2001. - С. 173-179, 181.
18. Культурна політика в Україні: аналітичний огляд: Підготовлений в рамках участі України в програмі оглядів національних культурних політик Ради Європи / Український центр культурних досліджень; ред.-упор.: О. Грищенко. - К.: [б.в.], 2007. - 160 с.
19. Культура чи імітація культури? : Матеріали парламентських слухань на тему: "Культурна політика в Україні: пріоритети, принципи та шляхи реалізації" у Верховній Раді України 20 квітня 2005 року/ Верховна Рада України, Комітет з питань культури і духовності. - К.: Парламентське вид-во, 2005.
20. Максименко С. Політика регіонального розвитку в Україні: сучасний стан і можливості / С. Максименко // Інститути та інструменти розвитку теорій. - К.. 2001. - С. 33, 34, 36, 38, 40-41.
21. Нижник Н. Р. Проблеми підготовки кадрів для органів державного управління / Н.Р. Нижник // Актуальні проблеми державного управління та місцевого самоврядування: сучасний стан та перспективи регіонального розвитку: Матеріали щорічної наук.-практ.конф., м. Одеса, 18 жовтня 2005 р.: Пленарне засідання. - О.: ОРІДУ НАДУ, 2005. - С. 11-16.
22. Нижник Н. Р. Государственно-управленческие отношения в демократическом обществе: Монография / Н. Р. Нижник. - К., 1995. 206 с.
23. Останіна Н. С. Клубна робота з учнівською молоддю: [метод.рекоменд.] / Н. С. Останіна. - Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2007. - 48 с.
24. Пашко Л. До проблеми активізації людини адміністративної у сфері державного управління / Л. Пашко // Командор. - 2005. № 1. - С. 33-37.
25. Пашко Л. Осучаснення управлінської культури як основа оновлення управлінських відносин / Л. Пашко // Статистика України. - 2004. № 2 (25). - С. 40-44.
26. Пашко Л. Володіння мистецтвом менеджменту людськими ресурсами як основа управлінської культури в державному управлінні / Л. Пашко // Вісник НАДУ. - 2003. № 4. - С. 90-95.
27. Петрова І. В. Культурно-дозвілєва діяльність в клубних закладах (за матеріалами розвинених зарубіжних країн) / І. В. Петрова. - К., 1998. - 71 с.
28. Самойленко Н. О. Інноваційні заклади культури клубного типу як педагогічна система: автореф.дис.канд.пед.наук / Н. О. Самойленко. - К.: КДІК, 1997. -17с.
29. Стасюк В. Пріоритет культурної політики держави / В. Стасюк // Українська культура. - 2002. - № 2. - С. 2-3.
30. Терехова О. В. Реалізація виховного потенціалу громадської думки в діяльності установ культури клубного типу: автореф.дис. на здоб.наук ступеня канд.пед.наук: 13.00.06 — теорія, методика і організація культурно-просвітньої діяльності / Терехова Оксана Володимирівна. - К.: КНУКіМ, 2003. - 19 с.
31. Управленец-менеджер ХХІ века. Проект: выявление и развитие управленческих способностей учащихся / Под. ред. Иванова В. Н. - М., 2003. - 250 с.

32. Цимбалюк Н. М. Модернізація закладів культури клубного типу / Н. М. Цимбалюк // Культурно-дозвілєва сфера України: динаміка змін та перетворень: монографія; під. наук. Ред. Цимбалюк Н. М. - К., 2003.- С. 25-38.
- 33.Шостак В. М. Стратегії управління культурою : Навчально-методичний комплекс з дисципліни ,Луцьк, 2016. 20 с.
- 34.Шостак В. М. Участь держави в культурних процесах : досвід США і України . Культура і сучасність : альманах. К. : Міленіум, 2018. № 1. С. 44–48.